

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1957-1958.

18 MAART 1958.

WETSONTWERP

waarbij de S.A.B.E.N.A. ertoe gemachtigd wordt haar kapitaal te verhogen en haar statuten te wijzigen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET VERKEERSWEZEN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VAN WINGHE.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De Minister van Verkeerswezen heeft op grondige wijze de redenen uiteengezet, die tot het indienen van dit ontwerp aanleiding hebben gegeven.

1°) Het wetsontwerp voorziet een verhoging van het maatschappelijk kapitaal, in twee schijven: de ene, van 500.000.000 op 750.000.000 frank na de inwerkingtreding van de wet; de tweede van 750.000.000 frank op 1 miljard frank na 1 januari 1960.

Deze kapitaalverhoging is noodzakelijk opdat de Sabena haar grote inspanning, inzake de ontwikkeling van haar diensten zou kunnen voortzetten en om haar uitstekende plaats en naam verder te kunnen verzekeren. Daarvoor is het echter geboden de luchtvloot te moderniseren en tijdig bestellingen te plaatsen bij de constructeurs.

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Brunfaut.

A. — Leden: de heren Dehandschutter, Delhache, De Paepe, Goetghebeur, Jaminet, Loos, Mertens de Wilmars, Parisi, Tanghe, Van Acker (Benoît), Verhamme. — Castel, De Kinder, Geldof, Hicquet, Namèche, Nazé, Peiffer, Mouvet, Rongvaux, Van Winghe. — Becquevort, Demuyter.

B. — Plaatsvervangende leden: de heren Bode, Delwaide, Eeckman, Moriau, Robyns, Struyvelt. — Boutet, Cudell, Cugnon, De Keuleneir, Paque. — D'haeseleer.

Zie:

870 (1957-1958):

— N° 1: Ontwerp door de Senaat overgezonden.

Chambre des Représentants

SESSION 1957-1958.

18 MARS 1958.

PROJET DE LOI

autorisant la S.A.B.E.N.A.
à augmenter son capital
et à modifier ses statuts.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES COMMUNICATIONS (1)
PAR M. VAN WINGHE.

MESDAMES, MESSIEURS,

M. le Ministre des Communications a développé longuement les raisons pour lesquelles le présent projet de loi a été déposé.

1°) Le projet prévoit une augmentation du capital social, en deux tranches: la première de 500.000.000 à 750.000.000 francs, après l'entrée en vigueur de la loi; la seconde 750.000.000 à 1.000.000.000 francs, après le 1er janvier 1960.

Cette majoration de capital doit permettre à la Sabena de poursuivre son effort en vue du développement de ses services et de conserver sa position et sa renommée excellentes. Mais à cette fin, il est indispensable que la flotte aérienne soit modernisée et que les commandes soient passées en temps opportun aux constructeurs.

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Brunfaut.

A. — Membres: MM. Dehandschutter, Delhache, De Paepe, Goetghebeur, Jaminet, Loos, Mertens de Wilmars, Parisi, Tanghe, Van Acker (Benoît), Verhamme. — Castel, De Kinder, Geldof, Hicquet, Namèche, Nazé, Peiffer, Mouvet, Rongvaux, Van Winghe. — Becquevort, Demuyter.

B. — Membres suppléants: MM. Bode, Delwaide, Eeckman, Moriau, Robyns, Struyvelt. — Boutet, Cudell, Cugnon, De Keuleneir, Paque. — D'haeseleer.

Voir:

870 (1957-1958):

— N° 1: Projet transmis par le Sénat.

De Minister heeft gewezen op de voordelige manier waarop de Staat zijn nieuwe participatie heeft kunnen verwezenlijken. De statuten van de Sabena geven 50 % der preferente aandelen van het kapitaal in handen van de Openbare Machten (waarvan 25 % voor de Belgische Staat en 25 % voor de Kolonie), en 50 % in handen van private aandeelhouders, met een licht overwicht voor de Openbare Machten inzake dividend-aandelen.

De inschrijving van de Staat zal worden gedekt door de vernietiging van de schuldvorderingen ten belope van 53.607.000 frank en door afneming van 71.393.000 frank van het bedrag geboekt op de « statutaire rekening Staat », in afwijking van artikel 33, b) der statuten.

Dit artikel 33 bepaalt dat de Staat aan de Maatschappij het nodige krediet verschafft om de afschrijvingen van haar vliegend materieel te dekken; dit krediet maakt het voorwerp uit van een dotatie van een speciaal fonds dat in de balans van de Maatschappij als ordepost geboekt wordt onder de rubriek: « Statutaire rekening Staat ». De Minister wijst erop, dat deze wijze van intekening een voor de Staat voordelig precedent schept voor de volgende kapitaalverhogingen.

Hij legt de nadruk erop dat de verhoging in twee schijven is voorzien, omdat het voor de privé-sector niet mogelijk is ineens een bedrag van 250.000.000 frank te volstorten.

2°) Het wetsontwerp verhoogt de waarborg van de Staat voor de door de Sabena uitgeschreven leningen tot een nieuw plafond van 4 miljard frank. Deze leningen dienen uitsluitend voor het financieren van de aankoop van vliegend materieel. In dit verband wijst de Minister op de felle vermeerdering van het reizigersverkeer op de door de Sabena geëxploiteerde lijnen. In 1958 voorziet men een verkeersdichtheid van 800.000 passagiers. Hij legt de nadruk op de noodzakelijkheid, de lijnen naar Belgisch-Kongo alsook de in de Kolonie geëxploiteerde binnenlijnen met moderne vliegtuigen uit te rusten, om aan de concurrentie der vreemde maatschappijen het hoofd te kunnen bieden. De vervanging van de vliegtuigen van het klassieke type door straalvliegtuigen zal moeten overwogen worden.

3°) Het ontwerp voorziet een reeks fiscale vrijstellingen op de door het ontwerp gemachtigde financiële operaties. De Minister legt nog de nadruk op de bepaling van artikel 9 c) waarbij de meerwaarden verwezenlijkt op de verkoop van vliegend materieel belastingvrij zijn op voorwaarde dat ze in de aankoop van vliegend materieel wederbelegd worden. In dit geval mag het deel van het vliegend materieel dat bij middel van deze meerwaarden aangekocht werd niet afgeschreven worden, zodat de fiscus in de winsten van de maatschappij het bedrag der vrijstelling terugvindt die het bij de verkoop toegestaan heeft.

De Minister meent zelfs dat het zou kunnen blijken dat de door de Staat gewaarborgde 4 miljard frank niet zullen volstaan om de financieringsbehoeften van de Maatschappij te dekken. Een straalvliegtuig « Boeing » kost 350 miljoen fr. Ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling zal onze luchtvloot een grote uitbreiding nemen. Wij hopen een deel van de klandizie die van onze lijnen gebruik zal hebben gemaakt, te behouden. Voor het moderniseren van de Kongolijnen zullen we wellicht 25 nieuwe vliegtuigen moeten kopen. Het ontwerp voor de nieuwe luchthaven te Melsbroek voorzag de simultane landingsmogelijkheid van 18 vliegtuigen. Volgens de jongste peilingen zou dit getal tot het dubbel, hetzij 36 vliegtuigen, moeten opgevoerd worden.

4°) Het ontwerp brengt nog enkele wijzigingen van ondergeschikte aard aan de statuten van de Maatschappij. Door de instelling van een vast comité in de schoot van de Raad van Beheer, krijgen de Openbare Machten een grotere bevoegdheid in de controle op het beheer van de

Le Ministre a attiré l'attention sur la manière avantageuse dont l'Etat a pu réaliser sa nouvelle participation. Les statuts de la Sabena accordent aux pouvoirs publics 50 % du capital en actions privilégiées (dont 25 % pour l'Etat belge et 25 % pour la Colonie) et aux actionnaires privés 50 %, avec une légère prédominance des pouvoirs publics quant aux actions de dividende.

La souscription de l'Etat sera couverte par l'annulation de créances d'un montant de 53.607.000 francs et par une réduction, à concurrence de 71.393.000 francs, du montant inscrit au « Compte statutaire Etat », par dérogation à l'article 33, b), des statuts.

L'article 33 prévoit que l'Etat accorde à la société le crédit nécessaire en vue de couvrir les amortissements du matériel volant; ce crédit fait l'objet d'une dotation d'un fonds spécial figurant au bilan de la société à titre d'écriture d'ordre, sous la rubrique « Compte statutaire Etat ». Le Ministre a souligné que cette forme de souscription constitue un précédent avantageux pour l'Etat en vue d'augmentations de capital ultérieures.

Il signale qu'une augmentation en deux tranches a été prévue parce que le secteur privé n'est pas en mesure de libérer en une fois une somme de 250 millions de francs.

2°) Le projet de loi porte à 4 milliards de francs le nouveau plafond de la garantie accordée par l'Etat aux emprunts contractés par la Sabena. Ces emprunts sont destinés exclusivement au financement des acquisitions de matériel volant. A ce sujet, le Ministre a signalé l'accroissement considérable du trafic voyageurs sur les lignes exploitées par la Sabena. Pour 1958, on prévoit un trafic de 800.000 voyageurs. Il a insisté sur la nécessité d'équiper d'avions modernes les lignes en direction du Congo belge ainsi que les lignes intérieures exploitées au Congo en vue de pouvoir affronter la concurrence des sociétés étrangères. Il faudra envisager le remplacement des avions du type classique par des appareils à réaction.

3°) Le projet prévoit une série d'exemptions fiscales pour les opérations financières autorisées par le projet. Le Ministre a attiré une fois de plus l'attention sur la disposition de l'article 9 c), accordant l'exemption fiscale pour les plus-values réalisées à l'occasion des ventes de matériel volant, à condition des les remployer en matériel volant. Dans ce cas, la partie du matériel volant acquise au moyen de ces plus-values ne pourra pas être amortie, de sorte que le fisc retrouvera dans les bénéfices de la société le montant des exemptions accordées à l'occasion de la vente.

Le Ministre a estimé même qu'il se pourrait que les 4 milliards garantis par l'Etat ne suffisent pas à couvrir les besoins de financement de la Société. Un avion à réaction Boeing coûte 350.000.000 de francs. A l'occasion de l'Exposition Universelle, notre flotte aérienne prendra un nouvel essor. Nous espérons garder une partie de la clientèle qui aura utilisé nos lignes. En vue de la modernisation de nos lignes au Congo, nous devons peut-être faire l'acquisition de 25 nouveaux avions. Le projet du nouvel aéroport de Melsbroeck prévoyait la possibilité d'atterrissage simultané de 18 avions. Selon de récents sondages, ce nombre devrait être doublé, soit 36 avions.

4°) Le projet apporte encore quelques modifications d'ordre secondaire aux statuts de la Société. Du fait de la création d'un Comité permanent au sein du Conseil d'administration, les Pouvoirs publics obtiennent des pouvoirs de contrôle plus étendus sur la gestion de la Société.

Maatschappij. In dit verband zij eraan herinnerd, dat de Openbare Machten statutair in minderheid zijn in de Raad van Beheer.

Ook wordt aan de Maatschappij de machtiging verleend om vóór de neerlegging van de balans aan het personeel statutaire extra-toelagen te verlenen. In de statuten is een deelneming in de winsten voorzien ten voordele van het personeel van de Sabena; doch daar dit personeel heden 7.600 leden telt is deze deelneming natuurlijk infinitesimaal geworden. Daarom moet de Maatschappij in de gelegenheid worden gesteld om aan haar personeel gratificaties te verlenen, welke het bedrag van de deelneming in de winsten overtreffen.

* * *

De gedachtenwisseling die op de uiteenzetting van de Minister volgde gaf aanleiding tot volgende opmerkingen.

Vooreerst vroeg een lid van de commissie de verwijzing van het wetsontwerp, voor advies, naar de Commissie van Financiën, wegens de financiële weerslag. Dit verzoek werd met 13 stemmen tegen 1 verworpen. De Commissie stemde in met de wens dat de Minister van Financiën bij de openbare bespreking zou aanwezig zijn.

Enkele leden konden hun instemming met de verleende fiscale vrijstellingen niet betuigen. Ze betreurden ook dat met een kapitaalverhoging vanaf 1 januari toe te laten, het huidige Parlement aldus heden verbintenissen voor een toekomstig Parlement aanging.

De Minister antwoordde dat de opeenvolgende kapitaalverhogingen, in ieder geval, door de algemene vergadering dienen goedgekeurd te worden. De vertegenwoordiger van de regering kan op deze toekomstige vergaderingen steeds de zienswijze van de regering doen kennen. Antwoordende op de vraag van een lid verklaarde de Minister dat de inschepingstaks, die zal geheven worden om de nieuwe door de Staat aangegane lasten, gedeeltelijk althans, te financieren, aan de Regie van de Luchtwegen ten goede zal komen. Op het stuk van de fiscale vrijstellingen, herhaalde de Minister dat de Staat, in ruil van de voordelige voorwaarden die hij voor de intekening van zijn preferente aandelen bekomen had, deze vrijstellingen heeft toegestaan, die aan de Maatschappij de nodige geldmiddelen zullen verschaffen om haar materieel te moderniseren. De vrijstelling van de meerwaarden is mogelijk dank zij de uitzonderlijke — en trouwens voorlopige — toestand van de markt der vliegtuigen, waarvan de verkoopwaarde hoger ligt dan de aankoopwaarde, wegens de grote vraag naar vliegtuigen. De Minister legde nogmaals de nadruk op het feit dat de Maatschappij zich voor zeer moeilijke financieringsproblemen geplaatst ziet, veroorzaakt zowel door de zware concurrentie der vreemde, inzonderheid Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen, als door de zeer snelle evolutie van de luchtvaarttechniek.

Een lid vroeg waarom de fiscale vrijstelling aan andere luchtvaartmaatschappijen, als bijvoorbeeld de Sobelair, niet verleend werden en of de Staat, zo de exploitatie van de Sabena deficitair zou worden, het tekort zou dekken.

De Minister antwoordde dat Sobelair van deze vrijstellingen niet kan genieten omdat ze geen regelmatige lijnen exploiteert. Hij antwoordde bevestigend op de tweede vraag, doch voegde eraan toe dat tot heden de Sabena winsten heeft geboekt en dat de door de Staat gedragen interestenlasten ruim gecompenseerd zijn door de taxatie op deze winsten.

In dit verband heeft uw verslaggever het nuttig geoordeeld de hiernavolgende inlichtingen in het verslag op te nemen :

A ce sujet, il convient de rappeler que les Pouvoirs publics sont statutairement en minorité au Conseil d'administration.

La Société se voit également autorisée à allouer au personnel des allocations extra-statutaires avant le dépôt du bilan. Les statuts prévoient pour le personnel de la S.A.B.E.N.A., une participation aux bénéfices mais, du fait que ce personnel s'élève actuellement à 7.600 unités, cette participation est naturellement devenue infinitésimale. C'est la raison pour laquelle la Société doit être en mesure d'octroyer à son personnel des gratifications dépassant le montant de la participation aux bénéfices.

* * *

L'échange de vues consécutif à l'exposé du Ministre a donné lieu aux observations suivantes.

Tout d'abord, un membre de la Commission demande le renvoi du projet pour avis à la Commission des Finances, en raison de ses répercussions financières. Cette demande est rejetée par 13 voix contre 1. La Commission est d'accord pour souhaiter que le Ministre des Finances assiste à la discussion en séance publique.

Certains membres ne peuvent se rallier aux exonérations fiscales octroyées. Ils regrettent d'autre part, qu'en permettant une augmentation de capital à partir du 1er janvier 1960, le Parlement actuel prend des engagements pour un Parlement futur.

Le Ministre répond que les augmentations successives de capital devraient en tout cas être approuvées par l'assemblée générale. Le représentant du Gouvernement pourra toujours exposer le point de vue du gouvernement à ces assemblées futures. Répondant à la question d'un commissaire, le Ministre déclare que la taxe d'embarquement à percevoir en vue du financement, au moins partiel, des charges nouvelles contractées par l'Etat, bénéficiera à la Régie des Voies aériennes. En ce qui concerne les exonérations fiscales, le Ministre répète que c'est en échange des conditions avantageuses obtenues pour la souscription de ses actions privilégiées que l'Etat a consenti ces exonérations, qui assureront à la Société les moyens financiers nécessaires à la modernisation de son matériel. L'immunité des plus-values est possible grâce à la situation exceptionnelle — et d'ailleurs provisoire — du marché des aéronaves, dont la valeur vénale est supérieure à la valeur d'achat en raison de la forte demande d'avions. Le Ministre insiste, une fois de plus, sur le fait que la Société se trouve aux prises avec de très graves problèmes de financement, résultant non seulement de la forte concurrence des compagnies de navigation aérienne étrangères, notamment des compagnies américaines, mais aussi de l'évolution très rapide de la technique de la navigation aérienne.

Un commissaire demande pour quelle raison les exonérations fiscales n'ont pas été accordées à d'autres sociétés de navigation aérienne, telles par exemple la Sobelair, et si, dans l'éventualité d'une exploitation déficitaire de la Sabena, ce déficit serait couvert par l'Etat.

Le Ministre répond que Sobelair ne peut bénéficier de ces exemptions parce que cette société n'exploite pas de lignes régulières. Il répond affirmativement à la deuxième question, en ajoutant cependant que jusqu'à présent la Sabena a réalisé des bénéfices et que les intérêts pris en charge par l'Etat sont largement compensés par la taxation de ces bénéfices.

A cet égard, votre rapporteur a estimé opportun d'insérer les renseignements ci-après dans le rapport :

1°) — bedrag van de door de Sabena gedane stortingen inzake sociale zekerheid (werkgevers- en werknemersbijdragen)...	155 miljoen
— inkomstenbelasting ...	37 miljoen
— overdrachtstaks ...	50 miljoen
— belastingen op de bezoldigingen, ingehouden aan bron ...	94 miljoen
— landingstaks ...	42 miljoen

Totaal ... 378 miljoen

2°) De tussenkomst van de Staat in de financiële lasten van de leningen (wet 18 augustus 1955) bedraagt voor het jaar 1957 30 miljoen frank.

De bovenstaande afgeronde cijfers betreffen de exploitatie van de lijnen van Europa en van Belgisch-Kongo.

Een lid gaf tenslotte als zijn mening te kennen, dat het wenselijk zou zijn dat de Sabena al haar aankopen niet op de Amerikaanse markt zou monopoliseren; hij vroeg aan de Minister voor een degelijke werving van het vliegend personeel te waken, alsook voor de veiligheid van de luchtvaart, vooral in de Kolonie.

De Minister antwoordde dat een school voor piloten, met geprefabriceerd materiaal te Grimbergen opgericht werd, alwaar twee examenzittingen per jaar afgenomen worden. Voorrang aan Belgisch geschoold personeel zal gegeven worden bij de aanwerving.

Hij is ook de mening toegedaan dat ons land zich bij voorkeur, voor haar aankopen, tot de Europese constructies moet wenden, in de aard van de « Friendship » en van de « Caravelle »; hij gelooft zelf dat we in ons land de nodige installaties kunnen oprichten met het oog op de constructie en het onderhoud van dergelijke toestellen. Nochtans mag op dit gebied ook de Amerikaanse drukking niet onderschat worden; wij moeten ervoor waken dat onze lijnen niet onder een al te enge politiek zouden lijden.

Landingen met straalvliegtuigen van het type Boeing zullen te Melsbroek slechts mogelijk zijn tegen einde 1959. Een inspanning zal worden gedaan om enkel maanden in te lopen op de vroeger vastgestelde timing.

* * *

De artikelen en het geheel van het wetsontwerp zijn met 13 stemmen en 1 onthouding aangenomen.

De Verslaggever,

J. VAN WINGHE.

De Voorzitter,

F. BRUNFAUT.

1°) — montant des versements effectués par la Sabena en matière de sécurité sociale (cotisations des employeurs et des travailleurs) ...	155 millions
— impôts sur les revenus ...	37 millions
— taxe de transmission ...	50 millions
— impôts sur les rémunérations, retenus à la source ...	94 millions
— taxe d'atterrissage ...	42 millions

Total ... 378 millions

2°) L'intervention de l'Etat dans les charges financières des emprunts (loi du 18 août 1955) s'élève à 30 millions de francs pour l'année 1957.

Les chiffres arrondis ci-dessus ont trait à l'exploitation de l'Europe et du Congo Belge.

Enfin, un membre estime qu'il serait souhaitable que Sabena ne réserve pas toutes ses acquisitions au seul marché américain; en outre, il demande au Ministre de veiller à un recrutement sérieux du personnel navigant et à la sécurité de la navigation aérienne, surtout à la Colonie.

Le Ministre répond qu'une école de pilotes, disposant de matériel préfabriqué, a été créée à Grimbergen. Elle organise deux sessions d'examens par an. Lors du recrutement la priorité sera accordée au personnel qualifié belge.

En ce qui concerne les acquisitions, il estime, pour sa part, que notre pays devrait s'adresser de préférence, à la construction européenne des avions du type « Friendship » et « Caravelle »; il pense même que notre pays devrait pouvoir créer les installations nécessaires en vue de la construction et de l'entretien de ces appareils. Toutefois on ne peut sous-estimer la pression exercée par les Etats-Unis; nous devons veiller à ce que nos lignes aériennes ne subissent pas les conséquences d'une politique trop parcimonieuse.

Ce n'est que vers la fin de 1959 que les appareils à réaction du type Boeing pourront atterrir à Melsbroeck. Il faudra faire un effort pour raccourcir de quelques mois le timing initial.

* * *

Les articles et le projet de loi dans son ensemble ont été adoptés par 13 voix et 1 abstention.

Le Rapporteur,

J. VAN WINGHE.

Le Président,

F. BRUNFAUT.